

Dražba vs. aukce

Tento právní rozbor má za úkol poskytnout vám zásadní orientaci v problematice dražeb a aukcí uměleckých děl.

Náš právní řád používá český pojem „dražba“, a to jak v pojetí soukromého, tak veřejného práva. Proto pod pojmem „dražba“ můžeme rozlišovat dražbu *veřejnoprávní* (podle zákona o veřejných dražbách), nebo dražbu *soukromoprávní* (upravenou v občanském zákoníku). "

Soukromoprávní dražba se někdy označuje jako „aukce“; jedná se o zažitý termín, který ovšem nemá žádnou legislativní definici. Běžně se užívá pojem „aukce“ jako odlišení od veřejných dražeb podle zákona o veřejných dražbách.

Dražba dle veřejnoprávní úpravy.

V režimu veřejného práva se konání dražeb řídí zákonem č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách (dále jen „**zákon o veřejných dražbách**“).

K tomu, aby podnikající subjekt mohl provádět dražby podle zákona o veřejných dražbách, je zapotřebí získání **koncesované živnosti**.

Dohledem nad činností dražebníků a **kontrolou dodržování zákona o veřejných dražbách** a vyhlášky o stanovení podmínek postupu při elektronické dražbě je v rámci svých kompetencí pověřeno **Ministerstvo pro místní rozvoj** (dále jen „**MMR**“).

Při prodeji formou veřejné dražby **není prostor pro smluvní volnost stran**, nýbrž **celý vztah i proces dražby se řídí zákonem** o veřejných dražbách. Uzavření smlouvy, přechod vlastnického práva i „skončení dražby“ splývá k jedinému okamžiku - udělení příklepu (§ 23 odst. 13 zákona o veřejných dražbách).

V případě veřejných dražeb podle zákona o veřejných dražbách tak **nepřichází v úvahu zejména možnost odstoupení od smlouvy** (§ 1837 písm. k) o.z.

Obchodníci s uměním mohou pro prodej uměleckých děl zvolit formu dobrovolné veřejné dražby v režimu zákona o veřejných dražbách, nicméně zákonná úprava veřejné dražby je pro prodej uměleckých děl pro svou komplikovanost nevhodná.

Zákon o veřejných dražbách se tak v oblasti prodeje uměleckých děl uplatní prakticky pouze v případech dražeb nedobrovolných.

Dražba v režimu občanského zákoníku.

Dražba se v soukromoprávním pojetí někdy se označuje jako „dražba soukromá“ nebo také „aukce“, a to za účelem odlišení od veřejných dražeb podle zákona o veřejných dražbách.

K tomu, aby podnikající subjekt mohl provádět dražby podle občanského zákoníku postačuje **volná živnost**.

Aukce neboli soukromá dražba představuje z hlediska práva zvláštní **způsob uzavření smlouvy**. Je upravena v ust. § 1771 občanského zákoníku a dalších obecných ustanoveních občanského zákoníku.

Při soukromé dražbě se uplatní soukromoprávní pravidla pro uzavírání smluv, stejně tak jako smluvní volnost a další zásady soukromého práva, a je možná modifikace jejího průběhu.

Hlavní pojmy vztahující se k dražbě soukromoprávní:

Dražba dle pravidel občanského zákoníku (§ 1771 o.z.).

Podrobnosti soukromoprávní dražby nejsou v občanském zákoníku upraveny příliš podrobně , proto se na ně uplatní obecná ustanovení kontraktačního (smluvního) procesu.

Rozhodnutí o tom, zda bude licitovaný prodej podroben ustanovením občanského zákoníku o dražbách je výlučně na organizátoru dražby. Může přitom plně podrobit svůj postup režimu zákona, nebo může pravidla „dražby“ upravit v dražebním řádu.

V případě že organizátor dražby podrobí průběh dražby plně zákonu platí že:

- Vyšší nabídka ruší nižší nabídku
- Dražba se končí příklepem
- Vydražitel se stává příklepem vlastníkem dražené věci.

- Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku (§ 1772 o.z. a násl.)

Organizátor prodeje může upravit pravidla poměrně volně . Může tak učinit také formou, která bude odpovídat veřejné nabídce. Ta představuje výzvu k podávání návrhů na uzavření smlouvy podle určitých pravidel jejichž rámec je stanoven zákonem.

Pojmové znaky veřejné soutěže:

- vyhlášení neurčitým osobám
- pravidla nejvhodnější nabídky.

Návrhy (nabídky) na uzavření smlouvy se vzájemně neruší, vyhlášovatel zahrne nabídku do soutěže, odpovídá-li její obsah uveřejněným podmínkám soutěže, a následně vybere nejvhodnější z nabídek a oznámí její přijetí způsobem a ve lhůtě, které jsou určeny v podmínkách soutěže. Pokud je vyhlášeno kritérium nejvyšší nabídka vzniká tom, kdo nejvyšší nabídku učinil právo na uzavření smlouvy.

- **Elektronické dražby vs. „sálové“**

Není rozhodné, jak (kde) se dražby konají, nýbrž zda se konají v režimu veřejnoprávním nebo soukromoprávním. Tradičně „aukce“ označuje „sálové“ dražby, pro které není potřeba koncesovaná živnost, pro pořádání „aukce“ postačí volná živnost. Je na organizátorovi zda v dražebním řádu podrobí režim prodeje ustanovením občanského zákoníku o dražbách, či zda si pravidla „aukce“ upraví.

- **Internetová dražba (nebo „aukce“)**

„Internetová dražba“ nebo „internetová aukce“ nemají žádný ustálený obsah. Jejich posouzení se proto vždy bude odvíjet od formulace aukčních podmínek a konkrétního provedení aukce.

Internetové aukce jsou postaveny obvykle nikoliv na modelu dražby, ale na modelu nabídky internetové aukce přijetím nejvyšší nabídky (§ 1745 o.z.), nikoliv příklepem.

To ovšem neznamena, že by organizátor dražby nemohl i režim prodeje upravit dle zákonné úpravy dražby dle občanského zákoníku.

Při formulování veřejně oznámených podmínek a pravidel internetové aukce, musí pořadatel dbát na jasné vymezení režimu v jakém se „aukce“ koná. Není důležité, zda je proces licitovaného prodeje nazván dražbou či aukcí, podstatná jsou pravidla, která by měla být v pravidlech aukce vymezena.

Posouzení, zda je dílo nabýváno příklepem, či na základě smlouvy uzavření v režimu veřejné nabídky tak závisí na zveřejněných podmínkách aukce.

Doporučení:

Nedostatečná orientace v právních předpisech upravujících dražbu a veřejnou nabídku způsobuje v řadě případů, že „dražební řády“ či „podmínky aukce“ jsou formulovány způsobem, který vyvolává nejistotu jak u prodávajících tak u zájemců. Doporučujeme proto aby obchodníci s uměním, kteří se rozhodli pořádat on-line aukce věnovaly náležitou pozornost formulaci aukčních podmínek. Samozřejmě pro řádnou právní úpravu „aukce“ je též zapotřebí, aby měl obchodník uzavřenou řádnou smlouvu s tím, kdo umělecké dílo předmět prodává.

Významně doporučujeme, aby byly aukční podmínky co nejvíce podrobeny obecné úpravě soukromoprávní dražby dle § 1771 občanského zákoníku. Transparentní aukční pravidla přispívají právní jistotě všech osob na transakci zúčastněných.

JUDr. Antonín Janák

GESTOR, ochranný svaz autorský

